

ΠΑΛΗΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια τήν : 8 ην
'Οκτωβρίου 1972, ημέραν : Κ Τ Ρ Ι -
Α Κ Η Ν και ώραν : 20.30 - 21.00.

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ο ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ και ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ -
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδά η ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στην τελευταία μας συνάντησι, αγαπητέ μου Δημήτρη, μιλούσαμε για τις παλιές ταβέρνες της 'Αθήνας, τις ταβέρνες που τις άποιαλούσανε : Κρασοπουλειά, τις ταβέρνες εκείνες που δέν ήτανε καθόλου κοσμικές, που είχανε πελατεία μόνον άνδρική και γενικά, ήτανε ταβέρνες ορθόδοξες, ταβέρνες για κρασί με λιγοστό και υποτυπώδη μεζέ... όμως ξεχάσαμε να ποῦμε κάτι σημαντικό : Πόσο πουλιότανε τό κρασί εκείνη τήν εποχή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ποιά εποχή έννοετς ακριβώς ; Πρίν από τό 1910 ή μετά ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Έχουν διαφορά στις τιμές οι εποχές ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί βέβαια έχουν. Πρίν από τά 1900, έδω μι' έβδομηντα πέντε χρόνια τό κρασί πουλιότανε είκοσι λεπτά τήν οῦνιά. Μέ άλλα λόγια αγαπητέ μου Γιάννη, μέ μιá πεντάρα έπινε ο φτωχός μπειρηής τό κατοστάρι του και μάλιστα δημιουργούσε έπεισόδιο αν τό κατοσταράκι δέν ήτανε ξέχειλο...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί αργότερα ακρίβηνε τό κρασί ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ένατό τοῦς ένατό επάνω. Πήγε σαράντα λεπτά ή οῦνιά.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τό διπλάσιο δηλαδή. Μιá δεκάρα τό κατοστάρι. Φαντάζομαι ότι θ' αναστατώθηκε ή 'Αθήνα. Οι μπειρηδες θά θυμώσανε...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Αν θυμώσανε ; Γυρίζανε στους δρόμους και τραγουδούσανε :
"Οπως ακρίβηνε ή ζωή, καμμιά δέν έχει άβάντα - Νά χη τριάντα

τό φωμί καί τό κρασί σαράντα...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τριάντα λεπτά εἶχε μιά ὀκτῶ φωμί. Καί φαινότανε ἀκριβό τότε στούς ἀθηναίους ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πανάκριβο. Τριάντα λεπτά μιά ὀκτῶ φωμί ; Πῶς θά τά βγάλωμε πέρα ; Καί δέν ἦτανε λίγοι οἱ ἀθηναῖοι πού ἔρχισαν νά ζυμώνουνε φωμί στό σπίτι. Μερικοί μάλιστα, ἔχτισαν φούρνους στίς αὐλές τῶν σπιτιῶν καί γλυτώνανε τά ψηστικά. Ἐννοεῖται ὅτι τριάντα λεπτά εἶχε τό ἔσπρο φωμί, τό καρβέλι τό χάσινο, ὅπως τό λέγανε. Τό φωμί σέ φραντζόλες ὅμως, ἐθεωρεῖτο φωμί πολυτελείας καί πουλιότανε σαράντα καί πενήντα λεπτά τήν ὀκτῶ, ἰδίως ὅταν εἶχε λίγο σουσάμι ἀπό πάνω καί λίγο γλυκάνισο στήν ζύμη.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἀλήθεια, μιά καί τό ἔφερε ἡ κουβέντα, αὐτή ἡ λέξις φραντζόλα πού βρίσκεται σέ καθημερινή χρῆσι, ἀπό ποῦ βγαίνει ; Τό σιέφθηνες ποτέ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά σοῦ φανῆ παράξενο ἂν σοῦ πῶ ὅτι εἶναι λέξις τούρκικη.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τούρκικη ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νομίζω ὅτι οἱ τούρκοι λέγοντας φραντζάλα ἐννοοῦν τό ἀφράτο φωμί, αὐτό πού λέγαμε ἔλλοτε τῆς μύρας.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή, ζυμωμένο μέ μαγιά τῆς μύρας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς. Ἐννοεῖται ὅτι τέτοιο φωμί, φραντζόλες, δέν εὑρίσκε κανεῖς σ' ὅλα τά ἄρτοποιεῖα, σ' ὅλους τοὺς φούρνους, παρά μονάχα στό φωμάδινα πολυτελείας, πού ἐλέγοντο τότε : Γερμανικοί φούρνοι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ὑπῆρχανε πολλοί γερμανικοί φούρνοι στήν Ἀθήνα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐγώ θυμᾶμαι δύο ἢ τρεῖς τό πολύ. Ὁ ἕνας, ὑφίσταται ἀκόμη καί σήμερα, ὁ φούρνος τοῦ Σίη, στήν ὁδόν Σταδίου...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φούρνος στήν ὁδόν Σταδίου ; Ποῦ ἀκριβῶς ; Πῶς δέν τόν ἔχω ἰδεῖ ποτέ μου ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν φαίνεται. Εἶναι χωμένος σέ μιά μικρή δίοδο, κοντά στήν ὁδόν Πεσματζόγλου. Μιά δίοδος στενή, μιά μικρή αὐλή κι' ἐκεῖ μέσα ὁ φούρνος.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πάντως, ἐγώ ἕνα φουρνο πολυτελείας ἔχω ἀκούσει ἀπό παληούς ἀθηναίους. Ἔε μιά μεγαλοπρεπή ἐπιγραφή : Γερμανικός φουρνος καί ἦτανε ξέρεις ποῦ ; Κι' αὐτός στήν ὁδόν Σταδίου, ἐκεῖ ὅπου βρίσκεται σήμερα τό μέγαρο τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν. Ὁ ἀθηναῖος πού περνᾶει σήμερα ἀπ' ἐκεῖ, μπορεί νά φαντασθῆ ὅτι ἡ εἴσοδος τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ἦτανε κάποτε εἴσοδος ἀρτοποιείου ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀσφαλῶς ὄχι. Ὅπως καί κανείς δέν μπορεί νά φαντασθῆ ὅτι ὅποιος ἤθελε νά φᾶη καταπληκτικό ψωμί, μαῦρο κριθαρένιο καί γευστικώτατο, ἔπρεπε νά πάη στό ζυθοπωλεῖο τοῦ Σφηνάκη, τό πιό ὀνομαστό ζυθοπωλεῖο τῆς Ἀθήνας, στήν ὁδόν Καραγέωργη. Ἐκεῖ συχνάζανε οἱ παλαιοί δημοσιογράφοι, ὁ Σπύρος Μελάς, ὁ Παῦλος Νιρβάνας, ὁ Βλάσης Γαβριηλίδης, ὁ Τίμος Κωραϊτίνης, ὁ Διονύσιος Κόκκινος κι' ἕνα σωρό ἄλλοι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' ὅλοι αὐτοί πηγαίνανε γιά τό ψωμί στό ζυθοπωλεῖο τοῦ Σφηνάκη ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κυρίως γιά τό μαῦρο του ψωμί. Καί εἶναι γνωστόν ὅτι ἕνα βράδυ, ὁ σερβιτόρος ἐρώτησε ὅπως συνήθιζε τόν Παῦλο Νιρβάνα : τί θά πάρετε κύριε Νιρβάνα ; Καί ὁ ἔξοχος αὐτός χρονογράφος τῆς παληᾶς Ἀθήνας, ἀποκρίθηκε : φέρε μου παιδί μου ὅτι θέλεις, φτάνει νά μου φέρης μαῦρο ψωμί !...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἀφοῦ ἦτανε τόσο σπουδαῖο τό ψωμί τοῦ Σφηνάκη, πῶς δέν τό μιμηθήκανε καί ἄλλα ζυθοπωλεῖα ; Ἐγώ ἀκούσει ὅτι ὁ Σφηνάκης αὐτός, εἶχε κι' ἕνα ἀντίπαλο ζυθοπωλεῖο τοῦ Γουλιέλμου, πού βρισκότανε... ξέρεις ποῦ ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐγώ ξέρω. Ἐσύ νά δοῦμε ἂν ξέρης ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Θά σέ καταπλήξω. Τό ζυθοπωλεῖο τοῦ γερμανοῦ Γουλιέλμου, ὀνομαστό καί αὐτό γιά τό καλό του φαγητό, βρισκότανε ἐκεῖ ὅπου εἶναι σήμερα τά γραφεῖα τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἑταιρείας. Εἶχε μπροστά μιά μεγάλη πλακοστρωμένη ἀύλῃ μέ λίγη πρασινάδα καί στό βάθος ἦτανε τό στεγασμένο ζυθοπωλεῖο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μ' ερωτήσεις πώς δέν έμιμήθησαν τό φωμί του Σφηιάκη άλλα ζυθοπωλετά. Δέν καταδεχόντουσαν νά μιμηθούν. 'Ο Γουλιέλμος ήτανε ένας αξιοπρεπέστατος γερμανός πού δέν καταδεχότανε νά μιμηθῆ τούς Έλληνες. "Άλλως τε αυτός ό Γουλιέλμος, προσέφερε στό ζυθοπωλετο του μικρά γερμανικά φωμάκια, φραντζολάκια μέ μαύρα μικρά στίγματα από κύμινο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή, κάθε ζυθοπωλετο στην παλιά 'Αθήνα, είχε και τό ιδιαίτερό του φωμί, σαν χαρακτηριστικό γνώρισμα, σαν σπεσιαλιτέ νά ποθμε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβώς. Και έξω από τά ζυθοπωλετά, υπήρχανε και δύο όνοστές ταβέρνες στην 'Αγορά, του Σιδέρη και του Πούλου, πού έξω από τόν συναγωνισμό πού έκαναν στό αφάκι φαγητά τους είχανε και συναγωνισμό στό φωμί, γιατί τότε ή ταβέρνα του Πούλου έδινε κουραμάνα ζεστή, τότε ή ταβέρνα του Σιδέρη λανσάριζε φωμί μέ σταφίδες μέσα...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σταφιδόψωμο δηλαδή. Θυμάμαι ότι κάποτε, εδώ και τριάντα πέντε χρόνια, ήτανε πολύ τῆς μόδας τό σταφιδόψωμο. Τό θυμάσαι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βέβαια τό θυμάμαι, μά υπήρχε είδικός λόγος γι' αυτό. 'Από τήν παραγωγή τῆς σταφίδας, είχανε μείνει νομίζω στά 1937 μεγάλες ποσότητες άπούλητες. Και ή κυβέρνηση έδωσε τότε διαταγή νά παρασκευάζεται σταφιδόψωμο... Οί μεγάλοι δέν τό πολυθέλανε τό σταφιδόψωμο, οί μικροί όμως ένθουσιαστίηανε. Μάλιστα μ' αυτό τό σταφιδόψωμο, κυκλοφόρησε τότε κι' ένα χαριτωμένο ανέκδοτο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ξέρω ποιό ανέκδοτο έννοεις. Μιά μέρα ένας συμπολίτης βρήκε μέσα στό σταφιδόψωμό του μία μυγα. "Έξω φρενών πήγε στόν φούρναρη νά παραπονεθῆ. 'Ορίστε κύριε, του ειπε, μέσα στό σταφιδόψωμό σου βρήκα μία μυγα. Κι' ό φούρναρης του άποκρίθηκε γαλήνιος : Νά μου φέρετε τήν μυγα νά σας δώσω μία σταφίδα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι ναι, τό θυμήθηκα κι'έγώ τώρα αυτό τό εἶθυμο ἀνέκδοτο γιά τό σταφιδόφωμο τοῦ 1937. Ὅμως νομίζω Γιάγιο μου ὅτι ξεχάσαμε τήν κλειώ μέ τήν φλυαρία μας. Νομίζω ὅτι μπορείς νά ~~ἴδῃς~~ μᾶς ξεκουράση μ' ἕνα παληό τραγούδι.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Δέν τό 'λπιζα, δέν τό 'λπιζῶ...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φθινόπωρο μπήκε ἀγαπητέ μου Γιάγιο καί στά παληά ἀθηναϊκά χρόνια τό φθινόπωρο, εἶχε πάντα ιδιαίτερη σημασία.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτό τό φαντάζομαι, ἰδίως γιά τήν νεολαία, γιατί ἄνοιγαν τά σχολεῖα, ἄνοιγαν τό Πανεπιστήμιο, τό Πολυτεχνεῖο καί γενικά ὅλα τά ἐκπαιδευτικά ἰδρύματα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γέμιζαν οἱ δρόμοι τῆς Ἀθήνας ἀπό χαρούμενες παιδικές φωνές πού πήγαιναν στό σχολεῖο καί γέμιζαν καί τά καφενεῖα, ἀπό καινούργια πελατεία.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καινούργια πελατεία γιά ποιόν λόγο;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ νέοι φοιτηταί πού ἔφθαναν ἀπό τήν ἐπαρχία. Πρίν πᾶνε στό Πανεπιστήμιο νά ἐγγραφοῦν, ἐφρόντιζαν νά πᾶνε στό καφενεῖο πού τοῦς συνιστοῦσαν οἱ παλαιότεροι. Ξέρεις ὅτι τά μεγάλα καφενεῖα τῆς Ἀθήνας, ἦταν μοιρασμένα κατὰ ἐπαρχίες.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καταλαβαίνω γιά ποιόν λόγο. ~~ἴδῃς~~ Νέοι πού ἔφθαναν ἀπό τήν Πελοπόννησο νά ποῦμε, ἀπό τήν Τρίπολι, τήν Καλαμάτα, τό Ναύπλιο γιά νά 'χουν μιὰ ἐπαφή μεταξύ τους, συχνάζανε σ' ἕνα ὀρισμένο καφενεῖο... ἄλλοι πάλι, οἱ ρουμελιῶτες φοιτηταί, ἀπό τήν Λαμία τό Καρπενῆσι, τήν Λεβαδειά, συχνάζανε σέ ἄλλο καφενεῖο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς ἔτσι. Καί μάλιστα, μπορῶ νά σοῦ πῶ ὅτι οἱ Πελοποννήσιοι φοιτηταί, εἶχανε γιά σημεῖο συναντήσεως τό καφενεῖον Κοραῆς, στήν γωνία τῶν ὁδῶν Ἰπποκράτους καί Ναβαρίνου, παλαιότατο καφενεῖο ἀπό τά 1890. Νά εἶχανε καί ἄλλο λόγο πού πηγαίνανε οἱ Μωραῖτες σ' αὐτό τό καφενεῖο. Φθάνοντας στήν Ἀθήνα ἀντιμετωπίζανε τό πρόβλημα τῆς στέγης.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολύ φυσικό αυτό. Φθάνοντας στην 'Αθήνα θά έπρεπε νά κατατοπισθοῦν. Πήγαιναν λοιπόν στό καφενεῖο όπου θά εὑρισκαν ἄλλους συντοπίτες γιά νά πάρουν σχετικές πληροφορίες.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο. Αυτό ἀκριβῶς συνέβαινε. "Ενας νέος φοιτητής πού ἐρχότανε ἀπό τόν Πύργο τῆς 'Ηλείας νά ποῦμε, εὑρισκε κάποιον γνωστό του, παλαιότερο φοιτητή καί τόν ρωτοῦσε : 'Εσύ πού μένεις;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Εχω νοικιάσει ἕνα ωραιότατο δωμάτιο στήν ὁδόν 'Αραχῶβης ἐδῶ κοντά εἶναι. 'Επτά δραχμές τόν μήνα πληρώνω, μά ἡ νοικοκυρά εἶναι βολική...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάποιος ἄλλος φοιτητής ἔμπαινε στή μέση : Γιατί δέν ἔρχεσαι νά μένης στό οἶκό μας τό σπῖτε ; "Εχω ἕνα δωμάτιο στήν ὁδόν Θεμιστοκλέους, κοντά στά 'Εξάρχεια, πού ἔχει καί μπαλκόνι...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Εχει ἄλλο δωμάτιο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κτές ἔδειξε ἕνα... Εἶναι λίγο ἀκριβό βέβαια, οἰτῶ δραχμές τόν μήνα, μά ἡ νοικοκυρά ἔχει δυό κορίτσια καί μέ λίγη καλή θελησι θά καλοπερνᾶμε...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό περίεργο εἶναι ὅτι ὅλα τά φοιτητικά δωμάτια βρισκόντουσαν γύρω ἀπό τήν συνοικία τῶν 'Εξαρχείων.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν εἶναι καθόλου περίεργο αυτό. Κάθε φοιτητής πού ἐρχότανε ἀπό τήν ἐπαρχία του, εἶχε ὀρισμένο προῦπολογισμό, ὀρισμένο χαρτζιλίκι ἀπό τόν πατέρα του. 'Εφρόντιζε λοιπόν νά μήν ἔχη πολλά ἔξοδα. Καί πλάνοντας ἕνα δωμάτιο στήν συνοικία τῆς Νεαπόλεως, μεταξύ τῶν ὁδῶν Χαριλάου Τρικούπη, 'Ιπποκράτους, Ζωοδόχου Πηγῆς, βρισκότανε κοντά στό Πανεπιστήμιο καί δέν εἶχε δαπάνες μετακινήσεως μέ τό τράμ, πού ὅσο νά 'τανε θά τοῦ κῆστιζε μια δεκάρα τήν διαδρομή, τέσσερις φορές τήν ἡμέρα πάει κι' ἔλα, σαράντα λεπτά τήν ἡμέρα, δώδεκα δραχμές τόν μήνα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Λογαριασμός γιά ἕνα φοιτητή. "Ετσι λοιπόν εἶχε καθιερωθεῖ ἡ συνοικία τῆς Νεαπόλεως πού ἦτανε κοντά στό Πανεπιστήμιο σάν φοιτητική συνοικία, ὅπως ἡ παριζιάνικη Μονμάρτη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί, όπως ήτανε φυσικό, άρχιζε νά δημιουργήται μιά οικειότης μεταξύ φοιτητού καί τής οικογένειας πού του νοίκιαζε τό δωμάτιο. Τύχαινε ν'άρρωσθήση ό νεαρός φοιτητής καί έμεινε στό δωμάτιό του. 'Η νοικοκυρά πού δέν τον έβλεπε νά βγαίνει τό πρωϊ, κτυπούσε τήν πόρτα... (κτύπος)

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ποιός είναι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλέ κύριε Βασιλάκη, έννιά ή ώρα. Μέ τό συμπάθιο κι'όλας, δέν θά πάτε στό Πανεπιστήμιο ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Είμαι λίγο άδιάθετος κυρία Πηνελόπη... Φαίνεται πώς κρυολόγησα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπορώ νά μπώ μέσα ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Περᾶστε, άνοιχτά έχω...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Εμπαινε ή νοικοκυρά καί έξεδήλωνε ~~πᾶν~~ τό ένδιαφέρον της γιά τόν άδιάθετο νοικάρη της. Καλέ περαστικά σας... Δέν είναι τίποτις... 'Ιμφλουέντζα είναι. θέλετε νά φωνάξω τόν γιατρό ~~από~~ τρώ από άπέναντι ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Οχι κυρία Πηνελόπη. Περισσεύουν τώρα τέλληρα γιά βίζιτες ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σωστά, σωστά... Τί νά τούς κάνετε τούς γιατρούς ; Νά σᾶς ρίξω έγώ βεντούζες καί νά σᾶς κάνω ένα γερό τρίψιμο μέ σπύρτο νά εΐσαστε αὔριο περδίκι...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι'έτσι λοιπόν, όπως μαντεύω, άρχιζε νά δημιουργήται μιά στενότερη σχέση μεταξύ νοικοκυράς καί φοιτητού, όποτε ό φοιτητής έτρ. γε καμμιά φορά τίς Κυριακές μέ τήν νοικοκυρά καί εΐχε καί οικονομία.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κύριε Βασιλάκη, δίχως παρεξήγησι, θέλετε νά φᾶμε αὔριο τήν Κυριακή μαζί μας ; "Οχι νά τό παινεφτώ, μά ή κόρη μου ή Κοῦλα όταν μαγειρεύη σουπιές μά σπανάνι, γλείφεις τά δάκτυλά σου

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Ο φοιτητής θά ήτανε κουτός αν έλεγε Όχι. Κι'έπειδή δέν ήτανε κουτός, δεχότανε τήν πρόσκλησι καί άρχιζε ή φιλική έπαφή

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὑπῆρχαν πολλοὶ τρόποι γιὰ νὰ δημιουργηθῇ αὐτὴ ἡ φιλικὴ ἐπαφή. Ἄλλοτε πάλι, ἡ κόρη τοῦ σπιτιοῦ ἔπαιζε πιάνο. Τὸ ἄκουγε ὁ φοιτητῆς καὶ ρωτοῦσε τὴν νοικοκυρὰ :

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καλέ ἡ κοροῦλα σα παίζει τόσο ὠραῖο πιάνο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί τό χρυσό μου, ἡ Σταματίνα μας. Πήγαίνει στό Ἐδεῖον καὶ ἔχει καθηγητὴ τὸν κύριο Βελούδιο. Τὸν ἔχετε ἀκουστά ; Βέβαια. Νὰ τὴν ἀκούσετε σάν παίζει τό τραγουδι : Χαρά τῆς πρώτης μου ζωῆς... Τό τραγουδάη κι' ὄλας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τό ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ γινότανε τό μουσικὸ αὐτὸ ρεσιτάλ μὲ μόνον ἀκροατὴ τὸν νοικάρη φοιτητῆ... .

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Χαρά τῆς πρώτης μου ζωῆς
φεγγάρι ἀγαπημένο... .

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅμως οἱ φοιτητικοὶ ἔρωτες δέν περιορίζονταν μόνο στά σπίντια μὲ τὴν κόρη τῆς νοικοκυρᾶς. Οἱ νεαροὶ φοιτηταί, ἀμάθητοι στὴν ζωὴ τῆς πρωτεύουσας βρίσκανε καὶ ἄλλες εὐκαιρίες νὰ ξεπεταχτοῦν καὶ νὰ πάρουνε ἐρωτικὰ μαθήματα. Σκέφου ὅτι ἕνας παλιὸς δημοσιογράφος, ὁ Κονδυλάκης, ἀρίθμησε μιὰ μέρα σ' ἕνα χρονογράφημά του : δεκαεπτὰ λαϊκὰ χοροδιδασκαλεῖα ὑπῆρχανε στὴν Ἀθήνα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καταλαβαίνω τὴν συνέχεια. Οἱ παλαιότεροι φοιτηταί, οἱ μεμνημένοι φροντίζανε νὰ μῆσουν καὶ τοὺς πρωτόβγαλτους καὶ τοὺς παρέσυραν στό χοροδιδασκαλεῖο... .

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό χοροδιδασκαλεῖο ἦτανε ὁ κυριώτερος τρόπος εὐκόλης γνωριμίας μὲ κορίτσια. Ἔλα Πελοπίδα τό ἀπόγευμα στό χοροδιδασκαλεῖο τοῦ Τσαδάρη... . Θὰ γνωρίσης πολλά κορίτσια... . καὶ ἔχει δύσκολα

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δειλὸς ὁ ἔβγαλτος ἐπαρχιώτης φοιτητῆς ρωτοῦσε πληροφορίες. Κοστίζει πολὺ αὐτὴ ἡ δουλειά ;

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί νά κοστίση καημένε Πελοπίδα ; 'Ογδόντα λεπτά εἶναι ἡ εἴσοδος στό χοροδιδασκαλεῖο καί εἴκοσι λεπτά ἕνας καφές ; Μιά δραχμή... καί πενήντα λεπτά τό μάθημα πού σου κάνει ὁ δάσκαλος...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πενήντα λεπτά τό μάθημα ; Καί σέ πόσα μαθήματα μαθαίνεις χορό
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ανάλογα μέ τόν χορό. Τήν πόλκα τήν μαθαίνεις μ'ἕνα μάθημα. 'Ανοῦ τήν μουσική καί χοροπηδᾶς. Πάνε τά πόδια σου μόνα τους. Βέβαια ἡ μαζοῦρα θέλει δύο μαθήματα τουλάχιστον καί τό βάλς πού εἶναι δύσκολο, θέλει τρία τέσσερα μαθήματα. Ἐτσι ὅμως κι'ἔμαθες πόλκα, παίρνεις τό Κατινάκι τῆς Κουφῆς καί χοροπηδᾶς μαζί της ὅση ὥρα θέλεις.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τό Κατινάκι τῆς Κουφῆς ποιό εἶναι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιά μοδιστρούλα πού τήν λένε Κατίνα. Ἡ μάνα της εἶναι κουφή καί ὅταν τά ψήσης μαζί της, σέ μπάζει νύχτα στό σπίτι της καί ἡ κουφή δέν ξυπνάει μακάρι νά πέφτουμε καί κανονιές.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί φυσικά γλυκαινότανε ὁ ἐπαρχιώτης νεαρός, ἔπλαθε ὄνειρα γιά τό Κατινάκι τῆς κουφῆς ἢ τό Δεσποινάκι τῆς μαμῆς τήν κόρη καί πήγαινε στό χοροδιδασκαλεῖο νά μάθῃ πόλκα καί μαζοῦρα. Καί ὑπῆρχανε εἴπες πολλά τέτοια χοροδιδασκαλεῖα στήν Ἀθήνα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τοῦ Τσαδάρη, τοῦ Ευναριανοῦ, τοῦ Καλιμικεράκη, τοῦ Τζιτζᾶ στήν ὁδόν Ἑρμοῦ, τοῦ Ζυδρεόπουλου δίπλα στήν Λυρική Σκηνή, αὐτό ἦτανε ἀριστοκρατικό, γιά τίς καλές οἰκογένειες, τοῦ Σακελλαρίου στήν ὁδόν Θεμιστοκλέους κι'ἕνα σωρό ἄλλα... Σήμερα βλέπομε σέ κάθε δρόμο καί μιᾶ Σχολή ξένων γλωσσῶν. Πρόοδος. Τότε στά παλιὰ χρόνια ἔβλεπεσ σέ κάθε δρόμο καί μιᾶ Σχολή χοροῦ...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ὑπῆρχαν πάντα κορίτσια πρόθυμα γιά κάθε φιλική γνωριμία ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅμοιογῶ ὅτι ὄχι πάντα, μ'ἄλλο πού εἰς τήν εἴσοδο τοῦ χοροδιδασκαλείου ὑπῆρχε μιᾶ ἐπιγραφή : Αἱ δεσποινίδες δωρεάν...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ε βέβαια, ήτανε ο μόνος τρόπος για να μαζεύωνται τὰ κορίτσια στὰ χοροδιδασκαλεία. Καί φαντάζομαι τήν απογοήτευσί των νεαρών όταν δέν θά βρίσκανε αρκετές ντάμες...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιά τέτοια σικηνή περιγρ'φει ωραιότατα ο Τζιμς Μωραϊτίνης σ' ένα βιβλίο του, για τὰ Ρομαντικά χρόνια τῆς Παλιῆς Ἀθήνας, όπου ἔλλείπει χορευτριῶν, οἱ ἄνδρες χορεύουν μεταξύ τους καί αὐτός πού παριστάνει τήν ντάμα, ἀναγκάζεται νά κἀνη καί σιέρτσα καί τσακί-σματα γυναικεῖα...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι ἕναν μουστακοφόρο μαγικάρᾱ ἕως ἐκεῖ πάνω νά φορεύη μ' ἕναν ἄλλον καί νά κἀνη τήν ντάμα... θά ἦτανε κωμικώτατο τό θέαμα
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐννοεῖται ὅτι πολλές φορές, οἱ ντάμες τῶν χοροδιδασκαλείων ἀνάβανε φλογερούς ἔρωτες στίς καρδιές τῶν νεαρῶν καί όταν μάλιστα δυστροποῦσε ἡ ντάμα, ὁ καβαλλιέρος πῆγαινε τήν νύχτα ἔξω ἀπό τό σπίτι τῆς καί τραγουδοῦσε...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ἦτανε ὁ μόνος τρόπος για νά ὑπογραμμίσῃ τό πάθος του. Καί θά τῆς ἔλεγε ἀσφαλῶς τό " Δέν ἐνθυμεῖσαι... "
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Δέν ἐνθυμεῖσαι...
- Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τέτοια ἐποχή λοιπόν, τόν μῆνα Ὀκτώβριο ἀνοίγανε τὰ χοροδιδασκα-λεῖα καί εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ νεαροί ἐπαρλιῶτες φοιτηταί, θα περι-μένανε μέ μεγαλύτερη ἀγωνία τό ἄνοιγμα τῶν χοροδιδασκαλείων παρά τήν ἔναρξι τῶν μαθημάτων τοῦ Πανεπιστημίου...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τήν ἴδια αὐτή ἐποχή, ἄνοιγαν τὰ βράδρια καί τὰ καφέ σαντάν τῆς Ἀθήνας, τὰ καφωδεῖα ὅπως τὰ ἀποκαλοῦσαν οἱ ἔφημερίδες ἢ οἱ Ὑπόγειοι Παράδεισοι, ἡ περίφημη Παριζιάνα στήν ἀρχή τῆς λεωφόρου Πανεπιστημίου κοντά στὰ Καυτεῖα, τό Μόν Πλαϊζίρ, ἡ Μασιώτ, ἡ Καραυγή - αὐτή δέν ἦτανε ὑπόγειο κέντρο ἀλλά ἀνώγειο ἐπάνω ἀπό τό καφενεῖον Πανελληνιον πού κατεφάφιστηκε τώρα τε-λευταῖα καί ἔλλα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Φυσικά σ'αυτά τὰ καφέ σαντάν, δέν θά συχνάζανε οί νεαροί έπαρχιώτες φοιτηταί...γιατί τό βαλάντιό τους δέν θά μπορούσε ν'άνθέξη στήν δαπάνη μιᾶς βραδυᾶς...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

'Ασφαλῶς ὄχι, μά συχνάζανε κυρίως έπαρχιώτες έμποροι πού έρχόντουσαν στήν 'Αθήνα γιά δουλειές τους καί προμήθειες καί θέλανε νά δοῦνε καί τὰ πονηρά κέντρα τῆς 'Αθήνας, νά διηγηθοῦνε ὅτι εἶδανε τήν Μέλπω τήν Πολίτισσα νά χορεύη τόν χορό τῆς κοιλιάς...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

"Ὅτι ἀκούσανε τήν γερμανίδα τήν Τερέζα νά τραγουδάη μέ τήν βραχνή της φωνή " Τά κύματα τοῦ Δουνάβεως " ἤ ὅτι χειροκροτήσανε ~~αἱ~~ δύο φραντσέζες νά χορεύουνε κᾶν κᾶν καί νά τινάζουνε τὰ πόδια τους μέχρι τό ταβάνι... "Υστερα γυρίζανε στά σπίτια τους καί δέν παύανε νά έξυμνοῦν στό καφενεῖο, στούς ἀμύητους συμπολίτες τους, τὰ θέλητρα τῆς σπανιόλας Κάρμεν πού ἔχει ξεκούμπωτο τό φόρεμά της μέχρι τήν μέση, ὅτι κερᾶσανε μιᾶ μπουκάλια σαμπάνια τήν έγγλέζα τήν Τζούλλιερτ πού φοράει ἕνα κοντό φουστανάκι, τόσο κοντό πού τᾶ βλέπεις ὄλα, ὄλα, ὄλα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Πῶς περνοῦν τὰ χρόνια Γιάνγκο μου καί πῶς ἀλλάζουν οί έποχές " Ἔτσι φρεσκέδαζε τότε ὁ κόσμος. Ἐμπαινε στό υπόγειο καφέ σαντάν καί πληρωνε πανάκριβα ἕνα ποτό, ἐνῶ έτοιμαζότανε νά ρίξη στό πιατάκι τῆς χορεύτριας πού ἔβγαζε δίσκο μόλις τελείωνε τό νούμερό της, δίφραγκο καί καμμιά φορά καί τάλληρο ἀκόμη. Καί ἔχει μείνει ιστορική στά χρόνια τῆς παλιᾶς 'Αθήνας μιᾶ ἰταλίδα, ἡ 'Αντέλλα Στέφανι πού μάζευε τὰ περισσότερα τάλληρα γιατί τραγουδοῦσε τόν " Γιαρούμπε γ' σέ γλώσσα ἑλληνική... "

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Γιαρούμπε χάνομαι, γιά Ρούμπε πεθαίνω

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.